

W. R.

"Problems of the Science of Science"

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 17/2, 365-366

1972

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

bibliografii zawartości „Isis” było marzeniem G. Sartona od chwili, kiedy ufundował to czasopismo w 1912 r. Zamierzał nawet objąć taką bibliografią zawartość siostrzanego „Osiris”.

Tymczasem „Isis” istniała już 50 lat, a ogólny wzrost zainteresowań historią nauki uczonych różnych specjalności stwarzał potrzebę ułatwienia poszukiwań informacji zawartych w tym czasopiśmie.

Na początku postanowiono scalić periodyczne dodatki bibliograficzne *Critical Bibliographies*, towarzyszące „Isis” od początku jej istnienia. W rezultacie Komitet Wydawniczy zajął się kumulacją *Bibliografii Krytycznych* za lata 1913—1965.

Tom pierwszy zawiera hasła osobowe od liter A—J, tom drugi będzie zawierał hasła na pozostałe litery oraz hasło *Instytucje*. W sumie oba tomy obejmują blisko 40 000 opisów bibliograficznych odnośnie 10 000 osób i instytucji. W przygotowaniu znajdują się dalsze tomy gromadzące ten sam materiał w układzie rzeczowym.

M. T.

Z CZASOPISM

„PROBLEMS OF THE SCIENCE OF SCIENCE”

Ukazał się (w listopadzie 1971 r.) drugi zeszyt wydawnictwa nieperiodycznego „Problems of the Science of Science” (zeszyt pierwszy ukazał się w czerwcu 1970 r.). Wydawnictwo to drukowane jest na prawach wydań specjalnych polskiego kwartalnika „Zagadnienia Naukoznawstwa”, będącego organem Komitetu Naukoznawstwa PAN¹. Publikuje prace z zakresu szeroko pojętego naukoznawstwa (wszakże bez historii nauki) pióra uczonych z europejskich krajów socjalistycznych. Prace te publikowane są w języku angielskim (większość) lub francuskim wraz ze streszczeniami w obu wymienionych już językach, a ponadto jeszcze w językach rosyjskim i niemieckim. Druk tych artykułów w „Problems of the Science of Science” jest ich pierwszą publikacją w języku angielskim lub francuskim, jednak niektóre z nich były już drukowane w innych językach — w języku polskim (z reguły w „Zagadnieniach Naukoznawstwa”) lub w językach ojczystych autorów. „Problems of the Science of Science” mają własny międzynarodowy komitet redakcyjny, który (według noty w drugim zeszycie) składa się z następujących osób: J. Kaczmarek (redaktor naczelny, Polska), S. Chaskielewicz (Polska), J. Farkas (Węgry), I. Iliev (Bułgaria), G. Kröber (NRD), S. Mikulinsky (ZSRR), R. Rădulet (Rumunia), L. Tondel (Czechosłowacja), B. Walentynowicz (Polska) i J. Kamecka (sekretarz techniczny, Polska).

Obecny, drugi zeszyt „Problems of the Science of Science”, zawiera następujące artykuły: Jan Kaczmarek (Polska): *On Principles of Science Policy*, Piotr Kapica (ZSRR): *Science Teaching and Scientific Method*, Jan Szczepański (Polska): *How to Increase the Effectiveness of the Influence of Science on the Development of Society*, Boris G. Kuzniecowa (ZSRR): *The Economic Effect of Non-Classical Science and Methods of Economic Forecasting*, G. Kröber (NRD): *The Marxist-Leninist Theory of Science: the Task and the Programme*, János Farkas (Węgry): *The Science of Science for Science Policies*, Remus Rădulet (Rumunia): *Structure et fonction dans le développement des sciences*, K. Müller, R. Nejedlý (Czechosło-

¹ Już w 1968 r. ukazał się angielskojęzyczny numer „Zagadnień Naukoznawstwa”, jednak traktowany jako „normalny” numer 2(14) tego czasopisma.

wacja): *Sources of Czechoslovak Research and Its Potential Effectiveness*, Lajos Szántó (Węgry): *Hungarian Long-Term Planning of Scientific Research from the Point of View of the Science of Science*.

Ponadto zeszyt zawiera informacje o rozwoju badań nad nauką w ZSRR (pióra E. Mirskiego), NRD (pióra P. Altnera) i na Węgrzech (pióra G. Paczolaya) oraz informacje o kwartalniku „Zagadnienia Naukoznawstwa” wraz ze spisem treści jego numerów od 1(13) z 1968 r. (tom IV) do 3(27) z 1971 r. (tom. VII).

W. R.

NOWO ODKRYTE COPERNICANUM Z EPOKI POLSKIEGO OŚWIECENIA

Uwadze czytelników „Kwartalnika” i ogółu kopernikanistów niech wolno będzie polecić ciekawe copernicanum zasygnalizowane na łamach „Notatek Płockich” (nr 4/63, lipiec—wrzesień 1971), czasopiśmie Towarzystwa Naukowego Płockiego. W artykule *Nieznaný wykład Kazimierza Narbutta o systemie Kopernika* Stanisław Kostanecki wskazuje na nie znany dotąd badaczom, a przechowywany w Bibliotece im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego, rękopis z roku 1771. Rękopis ten zawiera wykłady Kazimierza Narbutta w kolegium pijarskim w Wilnie i m.in. wykład systemu kopernikańskiego. Zasługi Narbutta jako pedagoga, filozofa i matematyka polskiego oświecenia nie były zapomniane w historii polskiej nauki i polskiego szkolnictwa. Jednakowoż z publikacji Kostaneckiego w „Notatkach Płockich” dopiero teraz dowiadujemy się o chlubnej karcie Narbutta w dziejach recepcji kopernikanizmu. Z nowo odkrytego bowiem rękopisu wynika, że Narbutt nie traktował kopernikańskiego heliocentryzmu jako jednej z alternatywnych hipotez, lecz — co było podówczas w Polsce rzadkością — okazał się całkowitym jego zwolennikiem.

Temu samemu rękopisowi w tychże „Notatkach Płockich” poświęcony jest artykuł Tadeusza Żebrowskiego: *Rękopis Kazimierza Narbutta z 1771 r.* Autor opisuje cechy bibliograficzne rękopisu (zawiera 281 kart o wymiarach 204×163 mm) oraz jego zawartości. Nie jest znana droga, jaką rękopis dotarł do Biblioteki im. Zielińskich. Żebrowski pisze, że „Narbutt miał go ze sobą prawdopodobnie na prośbostwie w Radzyminie i tu być może pozostawił. Wolno wysunąć sugestię, że rękopis znalazł się w rękach Zielińskich albo Władysława Smoleńskiego i z ich zbiorami trafił do Płocka” (s. 18).

A. K.

„ŻYCIE WARSZAWY”

O HISTORII WARSZAWSKICH INSTYTUCJI NAUKOWYCH

W „Życiu Warszawy” dwóch publicystów szczególnie upodobało sobie problematykę historyczną. Są to Jacek Wołowski i Olgierd Gustawski. Pierwszy z nich już od lat prowadzi cykl artykułów *Moja Warszawa*, drugi zaś dla swego cyklu wybrał nazwę *Echa minionej Warszawy*. W obu cyklach znajdują się najczęściej artykuły dotyczące historii ulic, placów, pałaców, kościołów i (szczególnie u Gustawskiego) instytucji warszawskich. Wśród kilkudziesięciu przynajmniej już opublikowanych artykułów znalazły się i takie, w których obaj autorzy przekazali wiele informacji z zakresu historii nauki i techniki.

Czyni to J. Wołowski przy okazji opisywanej historii niektórych pałaców,